

"विनाअनुदान" व "कायम विनाअनुदान" तत्वावर परवानगी दिलेल्या व २० टक्के अनुदान मंजूर केलेल्या मान्यताप्राप्त खाजगी प्राथमिक व माध्यमिक शाळा/तुकड्यांना वाढीव २० टक्के अनुदान मंजूर करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग

शासन निर्णय क्रमांक : प्रामाण-२०१८/प्र.क्र.१८१/एसएम-४,

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,

मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.

दिनांक : १३ सप्टेंबर, २०१९.

वाचा

(१) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक:- माशाअ

२००९/५९९/०९/ माशि-१, दिनांक २० जुलै, २००९,

(२) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक:-

माशाअ- २००९/५९९/०९/माशि-१, दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०११,

(३) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक:-

संकीर्ण- २०१२/१५०/१२/माशि-१, दिनांक १६ जुलै, २०१३.

(४) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक:-

माशामु- २०१६/प्र.क्र.१८/एसएम-४, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६

(५) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग क्रमांक:-

प्रामाण- २०१८/प्र.क्र.७३/एसएम-४, दिनांक ९ मे, २०१८.

(६) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक प्रामाण-

२०१८/प्र.क्र.७३/एसएम-४, दिनांक ५ जानेवारी, २०१९

(७) शासन निर्णय, शालेय शिक्षण व क्रीडा विभाग, क्रमांक प्रामाण-

२०१८/प्र.क्र.७३/एसएम-४, दिनांक २ ऑगस्ट, २०१९.

प्रस्तावना :-

दिनांक २४ नोव्हेंबर, २००९ च्या मंत्रिमंडळ बैठकीमध्ये राज्यात नवीन शाळांना परवानगी देतांना "कायम विनाअनुदान" तत्वावर परवानगी देण्याचा निर्णय घेण्यात आला होता. त्यानुसार राज्यामध्ये (इंग्रजी माध्यम वगळता) सुमारे २००० प्राथमिक व २००० माध्यमिक शाळांना कायम विनाअनुदान तत्वावर परवानगी देण्यात आली. म्हणजेच या प्रत्येक शाळेकडून ते केंव्हाही अनुदान मागणार नाहीत या आशयाचे हमीपत्र लिहून घेऊनच परवानगी देण्यात आली होती. सदर शाळांच्या परवानगी आदेशातील कायम शब्द वगळण्याबाबतची मागणी संबंधित घटकांकडून वारंवार शासनाकडे करण्यात येत होती. त्यामुळे कायम विनाअनुदान तत्वावर परवानगी दिलेल्या प्राथमिक व माध्यमिक शाळांच्या (इंग्रजी माध्यमाच्या शाळा वगळून) परवानगी आदेशातील "कायम" शब्द संदर्भाधीन क्र.(१) येथील शासन निर्णय, दिनांक २० जुलै, २००९ अन्वये वगळण्यात आला.

सदर प्राथमिक व माध्यमिक शाळांना (इंग्रजी माध्यमाच्या शाळा वगळून) अनुदान सूत्र लागू करण्यासाठी मूल्यांकनाचे निकष संदर्भाधिन क्र. (२) येथील शासन निर्णय, दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०११ अन्वये निश्चित करण्यात आले. त्यानंतर संदर्भाधीन क्र.(३) येथील शासन निर्णय, १६ जुलै, २०१३ अन्वये मूल्यांकनाच्या निकषांमध्ये काही सुधारणा करण्यात आल्या.

२. संदर्भाधिन क्र (४) येथील दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये अनुदान सूत्रात बदल करून, दिनांक १४ जून, २०१६ पूर्वी वेळोवेळी अनुदानास पात्र घोषित करण्यात आलेल्या १६२८ शाळा व २४५२ तुकड्यांमधील शिक्षक व शिक्षकेतर पदांना विहित अटी व शर्तीच्या अधीन राहुन शासन निर्णय, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६ अन्वये दिनांक १ सप्टेंबर, २०१६ पासून सरसकट २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे. तसेच, शासन निर्णय दिनांक १ व २ जुलै, २०१६ अन्वये अनुदानास पात्र घोषित केलेल्या शाळा/तुकड्यांपैकी तपासणी करून पात्र ठरलेल्या शाळा/तुकड्यांना शासन निर्णय, दिनांक १ मे, २०१८, दिनांक ५ जानेवारी, २०१९ व दिनांक २ ऑगस्ट, २०१९ अन्वये दिनांक १ एप्रिल, २०१८ पासून सरसकट २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात आले आहे. मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१९ च्या बैठकीतील निर्णयानुसार, वरीलप्रमाणे २० टक्के अनुदान घेत असलेल्या प्राथमिक/माध्यमिक शाळा/तुकड्यांना वाढीव २० टक्के अनुदान देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

मंत्रिमंडळाच्या दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१९ रोजीच्या बैठकीतील निर्णयानुसार, शासन निर्णय, दिनांक १९ सप्टेंबर, २०१६, दिनांक १ मे, २०१८, दिनांक ५ जानेवारी, २०१९ व दिनांक २ ऑगस्ट, २०१९ अन्वये सरसकट २० टक्के अनुदान मंजूर केलेल्या २४१७ शाळा व ४५६१ तुकड्या त्यावरील २८२१७ शिक्षक/शिक्षकेतर पदांपैकी प्रत्यक्ष २० टक्के अनुदान घेत असलेल्या शाळा/तुकड्या व त्यावरील शिक्षक/शिक्षकेतर पदांना दिनांक १ एप्रिल, २०१९ पासून खालील अटी व शर्तीच्या अधीन राहुन, वाढीव २० टक्के अनुदान मंजूर करण्यात येत आहे.

अटी व शर्ती :-

- १) सदर शाळा/तुकड्यांबाबत शासन निर्णय, दिनांक १५ नोव्हेंबर, २०११ व दिनांक १६ जुलै, २०१३ मधील सर्व निकष व अटींची पूर्तता केली असावी.
- २) सदर प्राथमिक/माध्यमिक शाळा, मान्यतेच्या ठिकाणी सुरु असाव्यात.
- ३) सदर प्राथमिक माध्यमिक शाळा/तुकड्यांवरील संच मान्यतेनुसार मंजूर असलेल्या शिक्षक/शिक्षकेतर पदांनाच सदर वाढीव अनुदान अनुज्ञेय राहील.
- ४) सदर प्राथमिक/माध्यमिक शाळा/तुकड्यांबाबत आरक्षण घोरणाचे पालन झाले असावे.
- ५) ज्या प्राथमिक/माध्यमिक/शाळा/तुकड्यांना प्रत्यक्ष २० टक्के अनुदान घेत आहेत, अशा शाळा/तुकड्यांनाच सदर वाढीव २० टक्के अनुदान देय राहील.

२. या शासन निर्णयान्वये वाढीव २० टक्के अनुदान प्रत्यक्ष मंजूर करण्यासाठी, आगामी विधीमंडळ अधिवेशनात पुरवणी मागणीद्वारे निधी मंजूर झाल्यावर अनुदान मंजूरीचे आदेश काढण्यात येतील.

३. अनुदान मंजूरी करण्यासाठी पुरवणी मागणीचा प्रस्ताव वित्त विभागास सादर करण्यापूर्वी सदर प्राथमिक/माध्यमिक शाळा/तुकड्यांबाबत वरीलप्रमाणे सर्व बाबींची तपासणी करून निकष/कागदपत्रे पूर्ततेचा स्पष्ट अहवाल शिक्षण संचालक (प्राथमिक/माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) यांनी शासनास सादर करणे आवश्यक राहील. सदर तपासणी केलेल्या शाळा/तुकड्यांपैकी काहींची (Random) तपासणी वित्त विभागाकडून करण्यात येईल. वित्त विभागाच्या तपासणी मध्ये शाळा/तुकड्या/अतिरिक्त शाखा अपात्र आढळल्यास, त्यास पात्र ठरविणा-या संबंधित अधिकारी/कर्मचारी यांचे विरुद्ध कडक कारवाई करण्यात येईल.

४. निकष पूर्तता तसेच कागदपत्रांची पूर्तता करणा-या शाळा/तुकड्यांना प्रत्यक्ष अनुदान मंजूरीबाबत उचित कार्यवाही शासनस्तरावरुन करण्यात येईल.

५. शासनाचा स्वेच्छाधिकार :- शाळा अनुदानासाठी पात्र म्हणून घोषित झाली म्हणजे त्या शाळेस अनुदानाचा हक्क प्राप्त होत नाही. अनुदानास पात्र घोषित केलेल्या शाळांना अनुदान मंजूर करणे हा शासनाचा "स्वेच्छाधिकार" असून निधीच्या उपलब्धतेनुसार शासन निकषपात्र शाळांना अनुदान मंजूर करण्याचा निर्णय घेईल. सदर अनुदान हे भूतलक्षी प्रभावाने लागू केले जाणार नाही. तसेच, शाळांना विनाअनुदान तत्वावर कोणत्याही शैक्षणिक वर्षात मान्यता दिलेली असली तरी, राज्याची आर्थिक स्थिती, वेळोवेळी उपलब्ध होणारी आर्थिक संसाधने, राज्याच्या गरजा व त्यांचा प्राधान्यक्रम विचारात घेऊन, शासन अनुदानाच्या सूत्रात बदल करील व ज्या शाळांना अनुदान मंजूर करण्यात आलेले नाही, त्या शाळांना जेव्हा अनुदान मंजूर करावयाचे असेल त्यावेळचे अनुदान सूत्र त्यांना लागू राहील, ही बाब पुन्हा सर्व संबंधितांच्या निर्दर्शनास आणण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय वित्त विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ क्रमांक-५४५/१९/व्यय-५, दिनांक २७ ऑगस्ट, २०१९ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

७. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेत स्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०१९०९१३१९५४१५९५२१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजीटल स्वाक्षरीने सांकाकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नावाने,

(स्वाती नानल)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन..

प्रति,

१) विरोधी पक्ष नेता, विधानसभा/विधानपरिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,

- २) सर्व सन्माननीय विधानसभा/विधानपरिषद सदस्य,
- ३) मा.मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ४) मा.मंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई,
- ५) मा.मंत्री (शालेय शिक्षण) यांचे विशेष कार्य अधिकारी,
- ६) मा.मुख्य सचिव यांचे वरिष्ठ स्वीय सहायक मंत्रालय मुंबई.
- ७) मा. अप्पर मुख्य सचिव (वित्त विभाग) यांचे स्वीय सहायक,
- ८) मा. अप्पर मुख्य सचिव (शालेय शिक्षण) यांचे स्वीय सहायक,
- ९) मा. प्रधान सचिव (व्यय) वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई,
- १०) आयुक्त (शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य, पुणे,
- ११) शिक्षण संचालक (माध्यमिक व उच्च माध्यमिक) म. रा. पुणे,
- १२) महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- १३) महालेखापाल (लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- १४) महालेखापाल (स्थानिक निकाय लेखा परिक्षा व लेखा) महाराष्ट्र १/२, मुंबई/नागपूर,
- १५) स्थानिक निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई,
- १६) सर्व विभागीय शिक्षण उपसंचालक,
- १७) शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक) सर्व जिल्हा परिषद,
- १८) अधिक्षक, वेतन पथक (माध्यमिक), सर्व जिल्हा परिषद,
- १९) वित्त विभाग (व्यय-५/अर्थसंकल्प-८) मंत्रालय, मुंबई, २०) निवडनस्ती-एसएम-४